

جنبش ضد اسلامی پگیدا و چالش‌های فراروی آلمان

پگیدا^۱ یکی از جنبش‌های اصیل آلمانی است که از سال گذشته تاکنون با برگزاری تظاهرات ضداسلامی در بسیاری از شهرهای آلمان توانسته دولت این کشور را به چالش بکشد. وقوع تحولات متعدد در سراسر جهان به خصوص تصاویر منتشر شده از اقدامات ضدبشری گروه‌های تروریستی همچون داعش علیه مسلمانان و غیرمسلمانان (به خصوص مسیحیان) و از همه مهم‌تر واقعه شارلی ابدو در فرانسه که با نام اسلام صورت می‌گیرد، باعث شد که این جنبش طرفداران بیشتری بیابد و خواسته‌های ضد اسلامی خود را با صدای بلندتری فریاد بزند. با توجه به ریشه‌های نژادپرستی و ناسیونالیستی در آلمان و حساسیت‌هایی که دولت آلمان نسبت به این مسائل دارد، آنها تلاش نموده‌اند این مسئله را کم‌اهمیت جلوه دهند اما واقعیت چیز دیگری است و اقدامات دولت غرب‌گرای آلمان و تبلیغات مسموم رسانه‌های غربی و آلمانی طی سال‌های گذشته باعث تحریکاتی جهت به وجود آمدن چنین جنبش‌هایی علیه اسلام و مهاجران شده است. این جنبش به تدریج در حال گسترش به سایر کشورهای اروپائی نیز می‌باشد.

سایر شهرهای آلمان و حتی برخی شهرهای اروپائی نیز کشیده شده است. دولت آلمان در برخورد با این جنبش اقداماتی نسبتاً ایذایی داشته و ظهور چنین جنبشی در جامعه آلمان نیز با واکنش‌هایی مواجه شده است که به تفصیل به آن اشاره خواهد شد.

درس‌دهنده مرکز اصلی فعالیت پگیدا

شهر درس‌دهنده مرکز ایالت زاکسن در شرق آلمان جمعیتی بالغ بر ۵۳۰ هزار نفر دارد. تعداد مهاجرانی که از کشورهای مسلمان در این شهر زندگی می‌کنند، حدود ۲۵ هزار نفر می‌باشد. جمعیت ایالت زاکسن بالغ بر ۴ میلیون و ۵۰ هزار نفر است که از این میزان دو و نیم درصد خارجی و حدود نیم درصد مسلمان هستند. طبق گزارش اداره

پگیدا در اکتبر ۲۰۱۴ در شهر درس‌دهنده^۲ مرکز ایالت زاکسن^۳ آلمان (این ایالت قبلاً جزو آلمان شرقی بوده است) توسط لوتس باخمن^۴ که مدیر یک آژانس روابط عمومی (با داشتن سابقه تخلفات متعدد اجتماعی و محکومیت سه سال و نیم زندان) بود، با راه انداختن صفحه‌ای در فیس بوک و فراخوان فیس بوکی ایجاد شد. شعار آنها همانند تظاهرات پیش از وحدت دو آلمان، شعار «ما مردم هستیم» می‌باشد. آنها از زمان تاسیس تاکنون هر هفته روزهای دوشنبه تظاهرات اعتراضی در مرکز شهر درس‌دهنده برپا می‌نمایند که با توجه به تحولات مختلفی که در اروپا و دیگر نقاط جهان به وقوع پیوسته به

1. PEGIDA: Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des Abendlandes

(اروپایی‌های وطن‌پرست علیه اسلامی شدن مغرب زمین)

2. Dresden

3. Sachsen

4. Lutz Bachmann

در تجمعات، تظاهرات و سخنرانی‌های بعدی نشان داد که آنها بیشتر از هر چیز با اسلام مخالف هستند.

استقبال از پگیدا

در اولین فراخوان تظاهرات حدود ۳۵۰ نفر شرکت کردند و (به دنبال ماجرای شارلی ابدو) بزرگترین تظاهرات با حضور حدود ۲۵ هزار نفر برپا شد و تظاهرکنندگان هدف خود از برپایی این تظاهرات را جلب توجه مسئولان آلمانی به سیاست‌های غلط مهاجرت و پناهندگی عنوان کردند. این جنبش توانست با شعارهای جذاب و عوام‌فریب، افراد بیشتری جذب کند و در بسیاری از شهرهای آلمان همچون شهرهای که قبلاً جزو آلمان شرقی بوده لایپزیک^۵ (لگیدا) و برلین (بگیدا) طرفداران زیادی پیدا کرد. تحولات دیگری نیز به ازدیاد طرفداران پگیدا کمک نمود. وقوع تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی به خصوص برخی اقدامات و جنایات گروه‌های تروریستی به اصطلاح اسلامی همچون داعش، جبهه النصره و غیره در کشتار مسلمانان و غیرمسلمانان (مسیحیان) در سوریه، عراق، لیبی و انجام عملیات تروریستی در کشورهای بلژیک^۶، استرالیا^۷ و فرانسه^۸ و تشویش افکار عمومی

حفاظت از قانون اساسی آلمان^۱، در کل این ایالت ۱۰۰ نفر سلفی فعالیت می‌کنند. این ایالت دارای رشد جمعیتی منفی بوده و در ۳۰ سال گذشته کاهشی یک میلیون نفری داشته است. طبق پیش‌بینی‌ها، این روند کاهشی ادامه پیدا خواهد کرد، لذا درسدن از جمله مناطقی در آلمان است که مسلمانان کمی در آنجا زندگی می‌کنند^۲. بنابراین ظهور جنبش پگیدا نمی‌تواند به علت حضور فیزیکی تعداد زیادی از مسلمانان و مهاجران در این شهر باشد.

خاستگاه پگیدا

در دسامبر ۲۰۱۴ پگیدا، مرام‌نامه‌ای را که تنها یک صفحه و ۱۹ ماده بود، منتشر کرد^۳. براساس این مرام‌نامه، به جز ماده ۱۵، سایر مواد در ظاهر با اسلام مخالفتی ندارد و بیشترین مخالفت با حضور پناهندگان و اعطاء تسهیلات به آنها صورت گرفته است. باخمن، مبتکر جنبش پگیدا، نیز در گفتگو با نیویورک تایمز اعلام کرد که مخالفتی با جنگ‌زده‌ها، اسلام و خارجی‌ها ندارد، بلکه مخالفت او تنها در مقابل پناهندگان اقتصادی است که از سیستم خدمات اجتماعی آلمان سوءاستفاده می‌کنند. باخمن در یکی از تجمعات اعتراضی و در بخشی از سخنرانی خود به بازنشستگان فقیری اشاره کرد که در خانه‌های بدون سیستم گرمایش زندگی می‌کنند و حتی چیزی برای خوردن ندارند در حالی که متقاضیان پناهندگی در اقامتگاه‌های لوکس به سر می‌برند^۴. وی افزود، سال‌های آتی کمتر آلمانی اصیل در این کشور مشاهده می‌شود. البته اقدامات و شعارهای آنها

5. Leipzig

۶. در مه ۲۰۱۳ میلادی فردی به نام مهدی نموش به موزه یهودیان در بروکسل حمله مسلحانه نمود که بر اثر آن ۴ نفر کشته شدند. تحقیقات انجام شده نشان داد که وی به تازگی از سوریه بازگشته و با گروه تروریستی داعش ارتباط داشته است. ۷. حادثه گروگان‌گیری سیدنی در روز ۱۵ دسامبر ۲۰۱۴ در ساعت ۹:۴۴ صبح در ایالت نیو ساوت ولز در استرالیا آغاز شد و در ساعت ۲:۴۴ صبح روز ۱۶ دسامبر با دخالت پلیس و با سه کشته و چهار زخمی پایان گرفت. در این حادثه یک فرد مسلح وارد یک کافه متعلق به شرکت سازنده شکلات لیندت اند اشپروننگلی در مرکز سیدنی شد و تعدادی از کارکنان و مشتریان درون کافه را به گروگان گرفت. کمی بعد مشخص شد که فرد گروگانگیر شیخ هارون پناهنده‌ای ایرانی‌الاصول است. یکی از درخواست‌های وی این بود که پرچم دولت اسلامی عراق و شام (داعش) در اختیارش قرار گیرد.

۸. در ۷ ژانویه ۲۰۱۵ حمله‌ای مسلحانه و مرگ‌بار به دفتر مجله شارلی ابدو فرانسه صورت گرفت. دو مرد با نقاب‌های سیاه و کلاشینکف به دفتر مجله در پاریس حمله کرده و به افراد تیراندازی کردند، سپس از محل گریخته و ضمن فرار هم تیراندازی کردند. این حمله دست کم ۱۲ کشته و حدود ۱۰ زخمی بر جای گذاشت. به گزارش خبرگزاری فرانسه دو نفر از کشته‌شدگان از ماموران پلیس

1. Bundesamt für Verfassungsschutz (نام سرویس امنیتی آلمان)

2. <http://www.mehrnews.com/news/2463957>

3. www.menschen-in-dresden.de - "Pegida Positionspapier"

4. <http://en.wikipedia.org/wiki/Pegida>

جهان به خصوص در کشورهای غربی و ایجاد جو مسموم منفی علیه اسلام و مسلمانان باعث شد که این جنبش نهایت بهره‌برداری را از شرایط پیش آمده برای جذب هوادار بنماید. به همین دلیل ابتدا برخی از مردم آلمان و سپس سایر کشورهای اروپائی از این جنبش استقبال نمودند. اما با گذشت زمان این جنبش با کم‌توجهی افکار عمومی و انشقاق و افول مواجه شد. نفوذ رادیکال‌ها، ناسیونالیست‌ها، افراط‌گرایان و سایر گروه‌های ضد خارجی و نژادپرست به صفوف طرفداران پگیدا و طرح شعارها و خواسته‌های افراط‌گرایانه باعث نگرانی جدی مقامات آلمانی شد و آنها را مجبور کرد صریح‌تر علیه این گروه موضع‌گیری نموده و نسبت به حمایت از این گروه ضد اسلامی و ضد خارجی به مردم هشدار دهند. در مقابل نیز برخی از گروه‌های افراطی اسلامی به مقابله با آنها پرداختند. عدم استقبال مردم، کلیساها و سایر نخبگان و گروه‌های اجتماعی و فرهنگی آلمان از پگیدا، سبب تشکیل گروه‌های بزرگی از مخالفان این گروه شد، به‌گونه‌ای که در هنگام برگزاری تظاهرات پگیدا، گروه‌های زیادی که تعدادشان حتی از هواداران پگیدا بیشتر بود، در مخالفت با آنها تظاهرات نمودند.

جایگاه سیاسی-اجتماعی پگیدا

جامعه‌شناسان و سیاستمداران درباره این جنبش نظرات متفاوتی دارند. برخی از ناظران، این گروه را جزو طیف عوام‌گراهای راست و حتی راست افراطی و ملی‌گرایان (با استناد به حضور برخی نئونازی‌ها در تظاهرات) می‌دانند و گروهی دیگر آنها را در طیف راست

محافظه‌کار قرار می‌دهند. دانیلو استا روستا^۱ از دفتر فرهنگی ایالت زاکسن اظهار می‌دارد: ما شاهد حضور اقشار طبقه متوسط، صاحبان بنگاه‌های کوچک اقتصادی، اقشار کم درآمد و به میزان زیادی هواداران فوتبال در گروه‌هایی‌های پگیدا هستیم. از سوی دیگر یوهانس کیس^۲، پژوهشگر در دانشگاه لایپزیک، مدعی است: پگیدا مسائلی را عنوان می‌کند که بسیاری در جامعه آلمان با آن موافقت ولی از بیان آنها هراس دارند. کیس معتقد است: با اینکه سازمان‌دهندگان این جریان و حامیان آنها، خود را راست افراطی نمی‌دانند اما دیدگاه آنها دست راستی بوده و به همین دلیل ضد دمکراتیک و نسبت به بعضی از اقلیت‌ها تحقیرآمیز است. آنها نظریاتی مطرح می‌کنند که ریشه در پیش‌داوری‌ها دارند و این حرکت موجی از رفتارهای ضد دمکراتیک را به راه انداخته است. الکساندر هویسلر^۳ جامعه‌شناس نیز معتقد است که این جریان متشکل از گروهی از شهروندان عصبانی دارای جهت‌گیری راست می‌باشد که با طیفی از فعالان دست‌راستی تا هولیگان‌ها (اراذل و اوباش) پیوند خورده است. از سوی دیگر هایو فونکه^۴ جامعه‌شناس اعتقاد دارد: این تظاهرات جهت‌گیری بنیادگرایانه، عوام‌گرایانه و ملی‌گرایانه دست راستی دارد، اما اکثریت تظاهرکنندگان با وجود حضور نئونازی‌ها در این صفوف، دست راستی نیستند. پدیده پگیدا تأثیری راست‌گرایانه بر گفتمان سیاسی آلمان داشته و واکنش سیاستمداران آلمان به اعتراض شهروندان خشمگین مانند همیشه ناتوان و بدون برنامه است. باید توجه داشت که پگیدا، اسلام‌هراسی را در قالب مخالفت با مهاجران مسلمان دنبال می‌کند. اینها

1. Danilo. O. Rosetta
2. Johannes Kiess
3. Alexander Hoysler
4. Hajo Funke

بوده و چهار نفر از کاریکاتوریست‌های مطرح فرانسوی از جمله سردبیر هفته‌نامه نیز در میان قربانیان بودند. پلیس اعلام کرد مهاجمان جلسه شورای سردبیری شارلی ابدو را هدف قرار دادند و هنگام خروج فریاد می‌زدند: «الله اکبر». آنها همچنین فریاد می‌زدند «انتقام پیامبر» را گرفته‌اند.

نتایج تحقیقات اجتماعی آلمان در خصوص این جنبش است. جامعه‌شناسان آلمانی معتقدند که هدف پگیدا گسترش اسلام‌هراسی می‌باشد.

براساس نظرسنجی انجام شده توسط تلویزیون دولتی آلمان^۱ که در ۲۶ دی ماه ۹۳ منتشر شد، کمتر از یک پنجم مردم آلمان (۱۷ درصد) از پگیدا حمایت و ۷۴ درصد آن را تقیح می‌کنند. این نظرسنجی همچنین اعلام داشته فقط طرفداران حزب ضد یورو^۲ که به تازگی وارد پارلمان شده و درصد کمی از آرای مردم را دارند، از پگیدا (۷۰ درصد) حمایت می‌کنند.^۳

انشقاق و افول پگیدا

به دنبال افزایش تجمعات پگیدا و گسترش آن به سایر شهرها، شعب پگیدا در سایر شهرهای آلمان نیز به سرعت تشکیل شد و اعضای آنها اقدام به برگزاری تجمعات اعتراضی نمودند. یکی از شهرهای مهمی که پگیدا در آن مورد استقبال خوب قرار گرفت، شهر لایپزیک می‌باشد که در تظاهرات اول بهمن ماه ۱۳۹۳ حدود ۱۵۰۰۰ نفر از طرفداران پگیدای لایپزیک شرکت کردند و منجر به درگیری با پلیس نیز شد. براساس گزارش رسانه‌های آلمان، تظاهرات کنندگان از انسجام کافی برخوردار نبوده و ظاهراً بین پگیدای درسدن و لگیدای لایپزیک اختلافاتی پیش آمد. از طرف دیگر متهم شدن باخمن رئیس جنبش پگیدا به تحریک افکار عمومی، همچنین انتشار عکسی از وی در صفحه فیس‌بوک با سبیل هیتلری و اظهاراتی در ضدیت با خارجیان، باعث شد وی تحت فشار قرار گرفته و در ۲۱

ژانویه ۲۰۱۵ از سمت خود کناره‌گیری نماید.^۴ یک هفته بعد کاترین اورتل سخنگوی پگیدا نیز ضمن اعلام استعفای خود، اظهار داشت قصد دارد یک انجمن جدید با نام «دموکراسی بی‌واسطه برای اروپا» تاسیس نماید. آنها تصمیم گرفتند در نشست فوق‌العاده‌ای یک هیات رئیسه جدید انتخاب نمایند، لذا تظاهرات هفته بعد آنها لغو شد.^۵ از این تاریخ به بعد طرفداران پگیدا در آلمان کاهش قابل ملاحظه‌ای یافته و به طور معمول هر هفته کمتر شد.

اوج فعالیت این گروه پس از حمله به دفتر هفته‌نامه شارلی ابدو در پاریس بود که با توجه به افزایش احساسات ضداسلامی حدود ۲۵ هزار نفر در تظاهرات ۱۲ ژانویه گروه پگیدا در شهر درسدن شرکت کردند. اما پگیدا نتوانست در دیگر شهرهای آلمان تظاهرکنندگان زیادی به خود جلب کند. در واقع مجموعه‌ای از رسوایی‌ها و مناقشات آنها موجب کاهش حمایت از این گروه افراطی شد. زیگمار گابریل، رئیس حزب سوسیال دمکرات و معاون صدراعظم آلمان، به فرستنده تلویزیونی دولتی آلمان گفت به عقیده او، جنبش پگیدا به آن اوجی که می‌توانست رسید و از این به بعد روند نزولی را طی می‌کند.

بنابراین اگر چه این جنبش نسبت به زمان تاسیس توانسته هواداران زیادتری جذب کند اما با توجه به نهادینه شدن دوری از نفرت و تبعیض در فرهنگ آلمان‌ها، ملاحظاتی همچون ترس از بیان اعتقادات درونی مردم و مخالفت دولت مردان و اغلب احزاب سیاسی و نهادهای مردمی آلمان با نظریات پگیدا، به نظر می‌رسد جامعه آلمان هنوز نمی‌تواند پذیرای چنین جنبش ضداسلامی باشد. لازم به ذکر است که همزمان با تظاهرات هواداران

4. Süddeutsche Zeitung 22.01.2015
5. Frankfurter Allgemeine Zeitung – 28/01/2015

1. ZDF
2. AFD
3. Frankfurter Allgemeine Zeitung – 16/01/2015

پگیدا در چند شهر آلمان همچون درسدن، لایپزیک، اشتوتگارت، برلین و کلن، ده‌ها هزار نفر از مردم آلمان علیه این جنبش دست به تظاهرات زده و خواستار مدارای بیشتر با مهاجران و خارجی‌ها شدند.

پگیدا در بیرون از آلمان

با توجه به اشتراکات اجتماعی و مذهبی ملل اروپائی، شعارهای پگیدا نه تنها در آلمان که در برخی از کشورهای اروپائی و غربی نیز مورد توجه قرار گرفته است. طرفداران پگیدا توانسته‌اند در کشورهای سوئیس، نروژ، انگلیس، بلژیک، اتریش، استرالیا، فرانسه، ایتالیا، آمریکا و سوئد تظاهرات نمایند. روزنامه فرانکفورتر آگماینه تسایتونگ در ۱۷ دی ماه ۹۳ نوشت: جنبش ضداسلامی پگیدا نه تنها در آلمان که اکنون در سایر کشورهای اروپائی و در سطح بین‌المللی نیز مورد توجه قرار گرفته است.^۱

روزنامه آلمانی زبان بلیک سوئیس با درج مطلبی تحت عنوان «این خانه‌های کثیف را آتش بزنید» نوشت: جنبش موسوم به «اروپائی‌های وطن پرست علیه اسلامیزه شدن غرب» که نخست در آلمان به وجود آمده از طریق شبکه‌های اجتماعی به سوئیس هم سرایت کرده است. آنها با ایجاد صفحه‌ای در فیس بوک برای برگزاری تظاهرات فراخوان داده و با حمایت از آتش زدن مساجدی در اتریش و سوئد، شعار «این خانه‌های کثیف را آتش بزنید» سر داده‌اند.^۲

شبکه خبری یورونیوز در ۱۳ اسفند ۹۳ اعلام نمود: حدود ۲۰۰ تن از هواداران جنبش پگیدا با در دست داشتن پرچم‌های ضد اسلام در خیابان‌های شهر آنتورپ در

بلژیک تظاهرات کردند. شهردار این شهر که رهبر حزب اتحاد جدید فلاندرز است، با این که پیش‌تر از احتمال ممنوعیت برگزاری این تظاهرات به دلیل مسائل امنیتی خبر داده بود، خود نیز در تظاهرات شرکت کرد.^۳

روزنامه ال موندو اسپانیا اعلام کرد: گروه رسمی «وطن پرستان اروپایی مخالف اسلامی شدن غرب» با انتشار بیانیه‌ای خبر از برگزاری یک همایش با شعار «مقابله با اسلامی شدن اروپا و تهدید جهادگرایی» در ایالت کاتالونیا داد. این گروه قرار است در روزهای آینده برای اخذ مجوز برگزاری این همایش به ریاست ایالت کاتالونیا و دیگر اداره‌های مربوطه مراجعه نمایند. دبیر کل حزب تند روی «پلت فرما پرکاتالونیا»^۴ ایالت کاتالونیا در مراسم ۱۲ ژانویه این جنبش در شهر درسدن آلمان شرکت کرده بود.^۵

وب سایت بی بی سی پرشین در ۹ اسفند ۹۳ اعلام نمود: گروه پگیدا برای اولین بار در خاک بریتانیا راهپیمایی کرد. این شبکه افزود: جنبش تازه تاسیس پگیدا یا اروپایی‌های وطن پرست علیه اسلامی شدن غرب که در آلمان شکل گرفته، برای اولین بار تظاهراتی را در خاک بریتانیا برگزار کرده است. این راهپیمایی شنبه ۲۸ فوریه در نیوکاسل در شمال بریتانیا برگزار شده است. پلیس شمار شرکت‌کنندگان در راهپیمایی هواداران پگیدا را حدود ۴۰۰ نفر گزارش کرد. جنبش پگیدا پس از حملات مرگبار اخیر در پاریس تاکنون راهپیمایی‌های گسترده‌ای را در آلمان و چند کشور اروپایی برگزار نموده است. رشد راهپیمایی‌ها در حمایت از پگیدا در هفته‌های اخیر باعث نگرانی رهبران سیاسی آلمان گردیده است.

3. <http://persian.euronews.com> 03/03/2015

4 . Plataforma per Catalunya

5. El Mundo 20. 02. 2015

1. Frankfurter Allgemeine Zeitung 06/01/2015

2. Blick 29.12.2013

پگیدا و سیاست در آلمان

ظهور جنبش پگیدا که ریشه در جامعه اصیل آلمان داشته و ریشه‌های خارجی و مهاجرتی کمتری دارد، به رغم فراز و نشیب‌هایی که در جذب هوادارانش داشته، از بدو تشکیل در اکتبر ۲۰۱۴ تاکنون توانسته جامعه و دولت آلمان را با چالش‌هایی مواجه نماید. لذا بررسی استراتژی و سیاست دولت آلمان در برخورد با پگیدا منوط به بررسی سوابق تاریخی و ریشه‌های اجتماعی پدیده‌هایی همچون نژادپرستی و بیگانه‌ستیزی در آلمان می‌باشد:

۱. سابقه بد حاکمیت نژادپرستی و نفرت از اقلیت‌ها (به خصوص یهودی‌ها) که در سال‌های قبل و حین جنگ جهانی دوم از سوی نازی‌های حاکم بر آلمان در جامعه اعمال شد باعث شد دولت‌های آلمانی بعد از جنگ، همواره تلاش کنند با هرگونه تفکری در این حیطة مخالفت نمایند. البته این مخالفت بیشتر ضدیهودی و با عنوان ضد سامی‌گری بوده تا ضد اسلامی، زیرا تفکر حاکم بر دولتمردان و رسانه‌های این کشور همواره تفکر غربی و مخالفت با ارزش‌های دینی و اسلامی بوده است.

۲. آلمان یک کشور مهاجرپذیر است که ضمن قبول مهاجران، سهمیه‌ای نیز از سوی سازمان ملل متحد برای پذیرفتن پناهندگان دارد. تحولات، جنگ‌ها و منازعاتی که در شرق اروپا، آفریقا و به خصوص در خاورمیانه پس از جنگ جهانی دوم اتفاق افتاده، باعث شده که سیلی از مهاجران که درصد بالایی از آن را مسلمانان تشکیل می‌دهند، به سوی این کشور مهاجرت نمایند. براساس آمار رسمی، حدود ۷/۶ میلیون نفر مهاجر قانونی در آلمان وجود دارد و بیش از یک چهارم مردم

آلمان ریشه خارجی دارند.^۱ از همه مهم‌تر تفاوت فرهنگی و دینی مهاجران با آلمان‌ها باعث تغییراتی در ترکیب جمعیتی آلمان شده به طوری که اکنون تعداد مسلمانان آلمان بین ۴/۵ تا ۵ میلیون (اغلب ترک تبار) برآورد می‌شود. این عامل مهم باعث شده دولت آلمان برای ایجاد همگرایی در جامعه و کاهش تنش‌های اجتماعی و مذهبی تلاش نماید و حتی به ظاهر، یا از روی اجبار سیاسی و در جهت منافع ملی، از سیاست تبعیض دوری گزیند. بنابراین دولتمردان آلمانی باید نسبت به پگیدا موضع‌گیری کرده و با آن مقابله نمایند. در غیر این صورت و در صورت گسترش این جنبش، آلمان با بحران اجتماعی مواجه خواهد شد.

۳. به رغم تابو بودن نازی‌ها و تقبیح تبعیض نژادی در آلمان، براساس نظرسنجی‌های انجام شده، تعداد قابل توجهی به خصوص در ایالت‌های شرقی هنوز هم اعتقادات ملی‌گرایی دارند. شبکه یورونیوز با درج مطلبی با عنوان «رشد نگران‌کننده آمار نئونازی‌ها در آلمان» اعلام داشت: در آلمان، بیگانه‌ستیزی تثبیت شده است. بر اساس مطالعه‌ای که اخیراً انجام شده، اندیشه‌های راست افراطی در میان بیش از پانزده درصد ساکنان اروپای شرقی و هفت درصد ساکنان اروپای غربی طرفدار دارد.^۲ این جریان فکری همواره خطر بالقوه‌ای برای آلمان فدرال محسوب شده، به‌گونه‌ای که دولت‌ها تلاش کرده‌اند (البته این تلاش‌ها شدت و ضعف داشته و حتی برخی مواقع با اغماض روبرو شده است) با هرگونه اقدامی که منجر به تقویت و تشویق آن در جامعه شود، مخالفت نمایند. اهداف اعلامی پگیدا، حضور راست‌گرایان افراطی و نئونازی‌ها در گردهمائی‌های پگیدا و اقدامات تروریستی

1. <http://www.dw.de> - 21/01/2015

2. <http://persian.euronews.com> - 14/05/2013

برخی از گروه‌های به اصطلاح اسلامی که منجر به گسترش جو بدبینی نسبت به مسلمانان شده از جمله عواملی هستند که موجب تقویت حس تنفر و تبعیض در جامعه آلمان شده و زنگ‌های هشدار را برای آلمان‌ها به صدا درآورده است. مجله اشپیگل در ژانویه ۲۰۱۵ نیز اعلام داشت: بر اساس آمارهای منتشر شده، گزارش‌های حمله به مهاجران در آلمان بیش از سایر نقاط اروپایی بوده است. نکته مهم در این گزارش‌ها این است که فقط در سال ۲۰۱۳، ۱۵۹ مورد حمله گزارش شده و در پایان سال ۲۰۱۴ این رقم به ۱۷۹ مورد رسیده بود.^۱

۴. فاجعه قتل‌های زنجیره‌ای در آلمان که توسط گروه زیرزمینی سوسیالیست‌های ملی موسوم به «هسته ان.اس.او»^۲ صورت گرفت هنوز هم مقامات دولتی و قضایی آلمان و افکار عمومی را تحت تاثیر قرار داده است، زیرا پس از سال‌ها بررسی، مشخص شد که بخش‌های اصلی دولتی آلمان در این ماجرا مقصر بوده‌اند. این گروهک نئونازی طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۷، ۸ تبعه ترک، یک یونانی و یک پلیس زن را به طرز فجیعی به علت تنفر از خارجی‌ها و با ماهیتی نژادپرستانه به قتل رسانده و تعدادی از مغازه‌های ترک‌های مقیم را نیز آتش زدند. نکته بسیار مهم در این میان، نقش تامل برانگیز سرویس‌های اطلاعاتی آلمان در همراهی و به خصوص اغماض عمدی نسبت به عاملان آن بوده است. این واقعیت تلخ در سال ۲۰۱۲ برملا شد. اسناد و مدارک محرمانه مربوطه و تحقیقات به عمل آمده‌ای که توسط ماموران پلیس و سرویس‌های امنیتی آلمان انجام شده بود به صورت عجیبی مفقود و بعداً مشخص شد که نفوذی‌های سرویس‌های اطلاعاتی آلمان در این گروه

نئونازی، عمداً اطلاعات و تحقیقاتی را که می‌توانست به برخورد و محاکمه قاتلین و نابودی این گروهک تروریستی آلمانی منجر شود، معدوم نموده‌اند و مقالات بالاتر نیز سکوت کرده بودند.^۳ پلیس آلمان در سال ۲۰۱۱ به طور اتفاقی در جریان یک پرونده متوجه این کوتاهی شد و پس از درز اطلاعات مربوطه در رسانه‌ها و تحقیقات انجام شده توسط کمیته خاص پارلمان آلمان و تحقیقات قضایی که مجدداً انجام شد، رسانه‌های آلمان در اوت ۲۰۱۲ اعلام نمودند: هاینس فروم رئیس اداره حفاظت از قانون اساسی (سرویس اطلاعاتی آلمان) استعفاي خود را تقدیم وزیر کشور کرده است.^۴ دلیل آن نیز به گفته رسانه‌ها این بود که وی متهم است که شخصا برخی از مدارک مربوط به این پرونده را مخدوش یا پنهان نموده است.^۵

این جنجال آنقدر اوج گرفت که رئیس جمهور و صدراعظم آلمان رسماً از بازماندگان قربانیان عذرخواهی نمودند. آنجلا مرکل اعلام نمود: این قتل‌ها برای آلمان یک رسوایی و مایه سرافکندگی است.^۶ دولت آلمان به خانواده قربانیان غرامت پرداخت نمود. حتی مارکوس لونینگ نماینده آلمان در امور حقوق بشر در جلسه شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در اردیبهشت ۱۳۹۲، به کوتاهی این کشور در ردگیری عاملان قتل‌های زنجیره‌ای اعتراف نمود.^۷ شورای اروپا نیز آلمان را به خاطر آنچه غفلت در مبارزه علیه خارجی‌ستیزی و نژادپرستی خواند، به شدت مورد انتقاد قرار داد و به دولتمردان این کشور در این باره هشدار داد. این شورا از مقامات برلین خواست تا سخنرانی‌هایی را که با انگیزه‌های نژادپرستانه (اشاره به

3. <http://www.dw.de> - 17/05/2013

4. Ibid. 02/07/2012

5. <http://persian.euronews.com> 02/07/2012

6. <http://www.bbc.co.uk> - 24/12/2011

7. <http://www.dw.de> - 25/04/2013

1. <http://www.donya-e-eqtasad.com/news>. 17/10/1393

2. Nationalsozialistischer Untergrund (NSU)

پگیدا) انجام شده و تنفرآمیز است، محکوم و از آنها جلوگیری نمایند.

گفتمان دولتی آلمان در برخورد با پگیدا

پگیدا را که این روزها دغدغه و عامل نگرانی بسیاری از دولتمردان آلمانی است، می‌توان زاییده سیاست‌های غلط خود آنها دانست. آنها سال‌ها سیاست‌ها و رویکردهای اسلام‌هراسانه خود را چه در رقابت‌های حزبی و چه در رسانه‌های متعدد غربی بارها عنوان نمودند و حتی زمانی که کریستین وولف، رئیس‌جمهور پیشین آلمان، در مراسم سالگرد وحدت دو آلمان در اکتبر ۲۰۱۰ گفت: «اسلام بخشی از آلمان است»، بسیاری از سیاستمداران به شدت به او تاخته و اغلب احزاب سیاسی آلمان به این سخنان اعتراض نمودند.^۱ صدراعظم آلمان نیز سخنان وی را رد کرد، اما خانم مرکل چهار سال بعد در سال ۲۰۱۴ به سبب شرایط پیش آمده مجبور شد اظهارات وولف را تایید نموده و اسلام را بخشی از آلمان بداند.^۲ ظهور جنبش‌های ضد اسلامی همچون پگیدا می‌تواند نشأت گرفته از اتخاذ سیاست‌های اسلام‌هراسانه باشد که البته با وقایع و اقدامات خشن گروه‌های تروریستی به اصطلاح اسلامی، این جو اسلام‌هراسانه شدت گرفته است. اکنون بسیاری از سیاستمداران آلمانی ناچار شده‌اند برخلاف سیاست‌های قبلی خود و برای جلوگیری از گسترش این جنبش و مقابله با تبدیل آن به رقیبی برای احزاب سنتی و در مخالفت با اسلام‌هراسی، زبان گشوده و از بیداری و هوشیاری شهروندان اروپایی

که در اصل مخالف چنین سیاست‌هایی بوده و هستند، مدد جویند.

دولت آلمان باید در خصوص سیاست‌هایی که در مورد برخورد با مهاجران اتخاذ کرده، هدایت اشتباه رسانه‌ای طی سال‌های متمادی و همچنین مجاز دانستن سخنرانی و مصاحبه علیه مهاجران و تشویش افکار عمومی به خصوص در موضوع اسلام‌هراسی، پاسخگو باشد. به همین دلیل دولت‌مردان آلمانی نهایت استفاده را از تبلیغ عمومی علیه تنفر نسبت به خارجی‌ها و پیروان سایر ادیان به کار برده‌اند. آنها می‌خواهند مشکلات اجتماعی ناشی از شیوع این جنبش ضداسلامی را مهار کرده و از تبدیل این معضل اجتماعی به یک تهدید برای امنیت و منافع ملی آلمان و در سطح گسترده‌تر معضلی برای اروپا جلوگیری نمایند. در آلمان اعتقاد بر این است که گروه پگیدا در شکل‌دهی افکار رادیکالی علیه مهاجران نقش اساسی دارد. مجله اشپیگل نیز در خصوص این گروه نوشت که اعضای مؤسس این گروه همگی دارای سوابق جنایی هستند و حتی برخی از آنها سابقه زندان هم دارند. به نوشته این مجله بیشتر اعضای این گروه از هولیگان‌های راست افراطی طرفداران فوتبال این کشور هستند. برخی از اعضای این گروه نیز از وفاداران به آرمان‌های نئونازیستی هستند و این موضوع را کتمان نمی‌کنند. نظرسنجی که به تازگی در خصوص این گروه در آلمان انجام شده نشان می‌دهد، یک‌سوم مردم آلمان نظر مخالفی نسبت به گروه پگیدا ندارند و ۶۵ درصد نیز معتقدند که صدراعظم آلمان در مورد موضوع مهاجرت سهل‌انگاری کرده و به اندازه کافی به آن توجه نمی‌کند.^۳ بنابراین مشخص است که با توجه به سابقه تاریخی و سیاسی آلمان، مردم و افکار عمومی این کشور نسبت به

۲. همان منبع / ۱۷ اکتبر ۲۰۱۰

۲. خانم مرکل در کنفرانس مشترک مطبوعاتی با نخست‌وزیر ترکیه در برلین اظهارات کریستیان وولف، رئیس‌جمهور پیشین آلمان را نقل کرد که گفته بود اسلام مانند عیسویت و یهودیت به آلمان تعلق دارد و افزود: «من نیز بر این نظرم». همان منبع - ۱۳ ژانویه ۲۰۱۵

3. <http://www.donya-e-ektasad.com/news/17/10/1393>

شعارها و اقدامات نژادپرستانه جنبش‌هایی همچون پگیدا نظر منفی داشته باشند و از آن استقبال نمایند اما همین افکار عمومی تحت تاثیر بمباران تبلیغاتی رسانه‌های غربی که اغلب آنها زیر سلطه و نفوذ کارتل‌های رسانه‌ای صهیونیستی هستند، نسبت به مسلمانان و مهاجران نگرش منفی دارند. شاهد بی‌بدیل این ادعا مطلب مندرج در روزنامه بیلد آلمان است. این روزنامه پس از سخنان کریستن وولف، در اکتبر ۲۰۱۰ مبنی بر تعلق داشتن اسلام به آلمان، از یک موسسه نظرسنجی خواسته بود نظر مردم آلمان را در مورد این سخنان جویا شود. این نظرسنجی، نشان داد که ۶۶ درصد شرکت‌کنندگان مخالف نظر کریستین وولف هستند^۱. لازم به ذکر است که ۳۴/۱ درصد مردم آلمان بدون مذهب، ۳۰ درصد کاتولیک، ۲۹/۹ درصد پروتستان، ۴ درصد مسلمان و ۰/۴ درصد یهودی و بودایی هستند.

نتیجه‌گیری

ظهور جنبش پگیدا معلول چندین واقعه متفاوت در داخل و خارج جامعه آلمان می‌باشد که باعث فراز و نشیب‌هایی در استقبال از این جنبش گردیده است. وجود فاصله زیاد طبقاتی در جامعه آلمان، تفاوت نگرش به بخش‌های شرقی و غربی آلمان به‌گونه‌ای که با گذشت ۲۵ سال از اتحاد دو آلمان، هنوز بخش‌های شرقی آلمان به اندازه بخش‌های غربی توسعه نیافته و مردم این بخش‌ها هنوز در زندگی خود شاهد تفاوت‌هایی هستند، تبلیغات گسترده و منفی رسانه‌های غربی علیه اسلام، مهاجران و ملل شرقی، وقوع تحولات متعدد در سراسر جهان به خصوص اقدامات ضدبشری گروه‌های تروریستی همچون داعش که با نام اسلام و علیه مسلمانان و غیرمسلمانان (به خصوص مسیحیان) صورت گرفته نظیر

۲. همان منبع - نوامبر ۲۰۱۰

سیدمهدی میرمحمد صادقی

مرکز دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای

** محتوی گزارش بیانگر دیدگاه رسمی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نمی‌باشد.